

H

Hansi, V. *Ans* *Hedra*, V. *Heura* *Helinsi*, V. *Alins*

HERBA

Derivats segurs o dubtosos, que demanen explicació. No caldrà donar-ne, en canvi, per a NLL menors com: *Barranquet de l'Herba*, te. Catadau (xxx, 168, 7); o *l'Herbasseria*, carrer de la ciutat de Lleida (Lladonosa, *Ciutat de Lleida*, p. 108)

HERBA-SAVINA, poblet de la part muntanyosa i oriental de la Conca de Tremp, agregat d'Hortoneda, uns 7 km. al Sud, en direcció a Isona.

PRON. POP.: *asbarsabína*, és la pronúncia general en el parlar de tota la comarca, anotada allí mateix en les enq. de 1954 que hi féu Rafel de la Torre, per a l'*Onomasticon*; jo també ho vaig anotar així a Tremp el 1956 i en alguna altra població veïna (hi ha consciència allí que se n'hauria de dir *Herba-savina* i que no es diu així) alguns, en la lleu variant *əzbarsəbína*, així *BDLC* IV, 26.

MENCIONS ANT. 1120: *Erba savina* (Valls Tab., *Priv. de la Vall d'Àneu*, p. 274). 1359: «*loch d'Orba Savina*» (*CoDoACA* XII, 675).

ETIM. Sembla xocant l'aplicació del concepte d'herba' a un vegetal com la savina, ben conegut a totes les terres de llengua catalana, i en les romàniques veïnes, perquè es tracta d'un veritable arbret (més aviat que arbust), i precisament de fusta molt dura: *DECat.* VII, 722.54, 60; a Eivissa en fan biguetes (723a53), enramades a Mall. (51), car té fama de ser fusta incorruptible per la humitat, i l'empren a l'alt Aragó per a les cingles del tragi (51).

Vet aquí per què he pensat que en aquest nom el mot *herba* pot haver-hi entrat per etimologia pop.:

incitant-nos-hi també la pron. divergent de la llengua viva (i la variant de 1359): és ben concebible que provingui de ARVA SABINA plural de ARVUM 'camp conreat, guaret' (Ciceró etc.), *arva* pl. 'plana', 'pasturatges' (*arva laeta* «les planes riantes», Geòrgiques). Mot no extingit en la nostra toponímia: *L'Arb.* ARVUM, muntanya revestida de pastures entre el Cadí i la Seu d'Urgell (veg. l'art., supra). Llavors la forma vulgar i avui general seria la menys alterada, rebel a la pseudo-etimologia *herba*; només hi hauria hagut trasllat de la *r*: so tan apte als fenòmens de transposició i metàtesi: CREPIDINU>*Carbasí*, amb ocasional variant *Crabasí*; CREPACEA>*Carbassa* (*Roques Carbassals*, *Serra-Carbassa*); cf. el casos de *Casterner*, *Barcedana* i *Barniera*, que comento en articles a part en *E.T.C.* I, 132.5f. i ss., certament heterogenis però no sense analogia.

El component segon. *-Savina*, aquí podria ser, més aviat que el nom del vegetal (sense descartar-ho tanmateix) el NP SABINUS -NA aplicat com a epítet d'aqueixos ARVA. Potser al·ludint al nom de sant *Sabinus*, el sant de la ciutat de Bàrcino romano-visigoda; no mancaria de certa analogia amb el nom d'Horsavinyà, el poble de l'Alt Maresme, HORTUS SABINIANUS (O -INIANI). Altrament aquest nom NP també se'ns fa trobadis en altres fonts del romànic pirinenc: Hi ha *Saint-Savin* poble famós i antic de l'alt Lavedà (amb cartulari del S. XII), i altres *Saint Savin* a la Gironda i a l'Isère. Un *Raimundus Savine* o de *Savine*, *Set-*, que era notari del Mestre del Temple a Miravet i Puig-reig, firma quatre docs. dels anys 1280 i 1281 (Font i Rius, *C. de P.*, § 341, 342.11, 344. 2f., 345.2f.) Els ARVA SABINA haurien estat llavors unes prades dedicades a Sant Saví o a algun senyor homònim.

En efecte es troben formacions ben paral·leles en la nostra toponímia: *Coma-savina* paratge antic en